

**Linii directoare ale UE privind violențele împotriva femeilor
și combaterea tuturor formelor de discriminare la adresa femeilor**

1. Obiectivul liniilor directoare

Adoptarea de linii directoare cu privire la violențele împotriva femeilor marchează voința politică clară a UE de a face din tema drepturilor femeilor o prioritate și de a transforma acțiunea UE în acest domeniu într-una de durată. Concentrându-se pe chestiunea violențelor împotriva femeilor și fetelor, UE își acordă mijloacele de a acționa în mod eficient împotriva uneia dintre încălcările majore ale drepturilor omului în lumea de astăzi.

Prezentele linii directoare se bazează pe un acquis multilateral consolidat, punctele cele mai recente ale acestuia fiind studiul aprofundat al Secretarului General al Națiunilor Unite privind toate formele de violență împotriva femeilor (2006), lucrările privind indicatorii violenței elaborați de doamna Yakin Ertük, raportor special al Organizației Națiunilor Unite privind violența împotriva femeilor (2008), Rezoluția 61/143 a Organizației Națiunilor Unite privind intensificarea acțiunii desfășurate pentru a elimina toate formele de violență împotriva femeilor (2006), Rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU 1325 (2000) și 1820 (2008) privind „femeile, pacea și securitatea”, Rezoluția 2005/2215 a Parlamentului European privind situația femeilor în conflictele armate și rolul acestora în reconstrucție și în procesul democratic în situațiile post-conflict, articolele pertinente ale Convențiilor referitoare la drepturile omului și la dreptul internațional umanitar și statutul de la Roma de instituire a Curții Penale Internaționale.

Prezentele linii directoare vizează, în egală măsură, favorizarea punerii în aplicare a unui număr mai mare de proiecte concrete în favoarea femeilor și fetelor, finanțate în special de Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului, dar, de asemenea, și prin orice alt instrument financiar adecvat al UE și al statelor membre.

Adoptarea unor astfel de linii directoare vine să reafirme în mod clar universalitatea drepturilor omului.

2. Definiție

În sensul prezentelor linii directoare, definiția violențelor împotriva femeilor se bazează pe Declarația privind eliminarea violenței împotriva femeilor:

„Expresia «violență împotriva femeilor» desemnează toate actele de violență îndreptate împotriva femeilor și care provoacă sau pot provoca femeilor un prejudiciu sau suferințe fizice, sexuale sau psihologice, inclusiv amenințarea cu astfel de acte, constrângerea sau privarea arbitrară de libertate, indiferent dacă acestea au loc în viața publică sau în viața privată”

3. Linii directoare operaționale

UE reamintește faptul că cele trei obiective care nu pot fi disociate în ceea ce privește combaterea violențelor împotriva femeilor sunt prevenirea violenței, protecția și sprijinul acordat victimelor și urmărirea autorilor acestor încălcări.

3.1. Obiectivele operaționale sunt:

3.1.1. Promovarea egalității dintre femei și bărbați și combaterea discriminărilor împotriva femeilor:

UE va reaminti faptul că obstacolele în calea exercitării drepturilor femeilor, atât de ordin socio-economic, cât și de ordin politic, expun femeile într-o măsură sporită violenței. Astfel, și cu titlu de prevenire a acestei violențe, strategiile statelor membre, precum și cele ale UE în cadrul acțiunii sale exterioare, trebuie, în special, să se axeze pe legislația și politicile publice care au efecte discriminatorii asupra femeilor și fetelor, precum și în ceea ce privește absența preocupării față de discriminările din sfera privată și stereotipurile legate de acest lucru.

3.1.2. Colectarea datelor referitoare la violența împotriva femeilor și dezvoltarea indicatorilor:

În ciuda eforturilor depuse în ultimii ani, este necesar să se dispună de date comparabile, precise, de ordin cantitativ și calitativ, cu privire la toate formele de violență împotriva femeilor și fetelor, precum și de indicatori pertinenti, pentru ca acțiunile și strategiile statelor să fie elaborate în cunoștință de cauză. Există încă disparități considerabile referitoare în special la tipul de date colectate, cu privire la grupele de populații studiate și la tipul de violențe măsurate. UE va face eforturi pentru a identifica mecanismele instituționale și de alt tip care să permită colectarea datelor, precum și pentru a contribui la consolidarea capacităților naționale de a colecta și disemina date fiabile și precise.

3.1.3. Punerea în aplicare a strategiilor eficiente și coordonate:

Demersurile UE vor urmări să reamintească statelor dubla responsabilitate a acestora în ceea ce privește prevenirea și reacția la violențele împotriva femeilor și fetelor. Este responsabilitatea acestora de a institui strategii de prevenire, precum și de protecție și susținere a victimelor violenței și de a susține pledoarii la toate nivelurile (local, național, regional și internațional) și în toate sectoarele societății, în special de către liderii politici, sectoarele publice și private, societate civilă și mijloacele mass-media. Trebuie instituite mecanisme instituționale viguroase la nivel local, regional și național pentru a garanta acțiunea, coordonarea și urmărirea acestor strategii.

3.1.4. Combaterea impunității responsabililor violențelor împotriva femeilor și accesul la justiție al victimelor:

UE va pune accentul pe necesitatea absolută pentru statele membre de a se asigura că violențele împotriva femeilor și fetelor sunt pedepsite de lege și de a veghea ca autorii actelor de violență împotriva femeilor și fetelor să răspundă pentru actele lor în fața justiției. Statele trebuie, în special, să efectueze anchete cu privire la actele de violență împotriva femeilor și fetelor într-un mod rapid, aprofundat, imparțial și serios și să garanteze faptul că sistemul de justiție penală, în special regulamentul de procedură și cel privind probele prevăd dispozițiile necesare care permit încurajarea femeilor în a depune mărturie, garantându-le, în același timp, protecția, în cadrul cercetărilor care vizează autorii actelor de violență comise față de ele, în special permițând victimelor și reprezentanților acestora să se constituie în părți civile. Combaterea impunității implică, de asemenea, măsuri pozitive precum formarea agenților de poliție și de întreținere a securității, asistența juridică și protecția eficientă a victimelor și a martorilor și crearea de condiții, astfel încât victimele să nu mai depindă, din punct de vedere economic, de autorii violențelor.

3.2. Instrumentele de intervenție ale UE:

Instrumentele de intervenție trebuie să permită implicarea tuturor actorilor UE, în primul rând ambasadele statelor membre, delegațiile Comisiei și Secretariatul General al Consiliului UE.

UE se va asigura că ține seama, într-un mod adecvat, de sinergiile dintre punerea în aplicare a prezentelor linii directoare și a celorlalte linii directoare ale UE în ceea ce privește drepturile omului, în special cele referitoare la drepturile copilului și cele privind apărătorii drepturilor omului.

În aplicarea obiectivelor operaționale ale UE în ceea ce privește combaterea violențelor împotriva femeilor, principalele instrumente de intervenție vor fi următoarele:

3.2.1. Demersuri generale:

În relațiile cu țările terțe și cu organizațiile regionale, UE va veghea la abordarea, în mod continuu, a combaterii violențelor împotriva femeilor și fetelor și a discriminărilor care sunt la originea acestora. Aceste demersuri vor avea ca obiect asigurarea conformității cadrului juridic național cu normele și angajamentele internaționale ale statelor membre în această privință, precum și punerea în aplicare eficientă a acestora din urmă și monitorizarea lor. UE va veghea, în egală măsură, la includerea unei trimiteri la drepturile femeilor în toate mandatele reprezentanților și trimișilor speciali ai UE.

Anterior tuturor demersurilor sale, UE va veghea la:

- a) identificarea formelor de violență împotriva femeilor și fetelor și la analiza datelor și a indicatorilor relevanți referitori la acestea;
- b) identificarea existenței legilor și practicilor discriminatorii în mod explicit și *de facto* care sunt la originea acestora;
- c) identificarea absenței și/sau a curențelor politicilor publice definite ca răspuns la violențele împotriva femeilor;
- d) identificarea instrumentelor internaționale și regionale de protecție a drepturilor femeilor ratificate de țări, inclusiv a existenței rezervelor, și a integrării acestora în dreptul intern;
- e) identificarea recomandărilor de mecanisme internaționale și regionale destinate acestor țări cu privire la drepturile femeilor și violențele împotriva femeilor.

În demersurile sale, UE va aborda, în special, pozițiile și inițiativele următoare:

- f) încurajarea ratificării Convenției ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare în ceea ce privește femeile și protocolul facultativ aferent, protocolul Cartei Africane a drepturilor omului și a popoarelor privind drepturile femeilor și a Convenției inter-americane referitoare la prevenirea și eradicarea violenței împotriva femeilor;
- g) încurajarea denunțării rezervelor Convenției, în special rezervele contrare obiectivelor și scopurilor Convenției, în special pe baza interpretării acestor rezerve de către Comitetul pentru eliminarea discriminărilor la adresa femeilor (CEDAW);
- h) încurajarea, printr-un sprijin tehnic în cazul în care este necesar, a transmiterii, în termenele prevăzute, a rapoartelor comitetului CEDAW și a monitorizării rapoartelor și recomandărilor comitetului;
- i) menținerea unui dialog și a unor consultări periodice cu apărătorii drepturilor femeilor și ai organizațiilor de femei;
- j) încurajarea participării apărătorilor drepturilor femeilor și ai organizațiilor de femei la elaborarea, punerea în aplicare și evaluarea politicilor publice în acest domeniu;
- k) încurajarea statelor să își asume, în cadrul examinării periodice universale (EPU), angajamente concrete de a combate violența și discriminările la adresa femeilor;
- l) încurajarea dezvoltării de noi instrumente regionale și internaționale pertinente.

3.2.2. Demersuri specifice complementare vizând combaterea violențelor împotriva femeilor:

Acțiunea de a combate violențele împotriva femeilor se va concretiza în următoarele inițiative:

- a) promovarea invitării raportorului special al ONU privind violențele împotriva femeilor în cazurile în care violențele împotriva femeilor sunt foarte răspândite și rămân, în mare parte, nepedepsite;
- b) În cazul în care a fost efectuată o vizită, asigurarea monitorizării recomandărilor, a concluziilor și a observațiilor raportorului;
- c) susținerea combaterii impunității cu privire la violențele împotriva femeilor și fetelor, în special prin observarea oricărui proces legat de un caz de violență împotriva femeilor;
- d) susținerea apărătorilor drepturilor femeilor și a apărătoarelor ale drepturilor omului, în special a celor amenințate, victime ale represiunii specifice și directe și ale actelor de hărțuire;
- e) promovarea și susținerea de politici și campanii de sensibilizare cu privire la egalitatea de dintre femei și bărbați și la combaterea violențelor împotriva femeii, în special ale campaniilor de sensibilizare destinate în mod specific bărbaților și băieților;
- f) promovarea și susținerea campaniilor axate pe neglijarea sistematică a fetițelor, în special în ceea ce privește înregistrarea nașterii acestora la starea civilă și școlarizarea lor.

3.2.3. Cazuri individuale:

UE ia în considerare adoptarea de măsuri specifice atunci când află de cazuri individuale de o gravitate ieșită din comun, în special de violențe comise sau tolerate de stat, cu încălcarea angajamentelor internaționale și a drepturilor fundamentale la integritate fizică și la nediscriminare și în absența, *inter alia*, a căilor de recurs satisfăcătoare la nivel național.

Vor fi vizate, în special, cazurile încălcărilor celor mai flagrante care îndeplinesc unul sau mai multe din următoarele criterii:

- 3.2.3.1. Cazurile de violență în care autorii violențelor nu vor fi, cel mai probabil, considerați responsabili în fața unui tribunal penal, într-un mod proporțional cu gravitatea faptei comise;
- 3.2.3.2. Cazurile de violență în care victimele nu vor avea, cel mai probabil, acces, într-un mod nediscriminatoriu, la o măsură reparatorie adecvată din partea justiției penale și civile;
- 3.2.3.3. Cazurile care reflectă o practică recurentă, sistematică sau de mare amploare, și în privința cărora legile și politicile publice sunt inexistente sau rămân inexistente, în special cazurile cele mai grave, precum cele legate de crimele și sinuciderile forțate comise în numele onoarei;
- 3.2.3.4. Cazurile rezultate din legi și practici discriminatorii;
- 3.2.3.5. Cazurile de violențe, amenințări, hărțuire și represiune împotriva apărătoarelor drepturilor omului.

3.2.4. Cadrul dialogurilor UE:

Uniunea Europeană va aborda, în mod repetat, violențele împotriva femeilor și discriminările care sunt la originea acestora în cadrul unor dialoguri specifice referitoare la drepturile omului și al altor dialoguri politice ale UE, dacă este cazul.

Această înscriere pe ordinea de zi a dialogurilor se va putea face fie sub forma

unui punct specific, fie prin integrarea acestuia într-unul sau mai multe puncte cu o dimensiune de gen specifică.

În acest cadru, UE va face o monitorizare a recomandărilor și a concluziilor mecanismelor internaționale și regionale de protecție a drepturilor femeilor și de combatere a violențelor împotriva acestora, în special, ale raportorului special al Națiunilor Unite privind violențele împotriva femeilor, ale celor referitoare la femei în cadrul EPU, a concluziilor și recomandărilor comitetului CEDAW și a celor aparținând mecanismelor regionale de protecție.

3.2.5. Elaborarea de rapoarte privind drepturile omului

Șefii de misiuni vor avea obligația de a include în mod sistematic în rapoartele lor o analiză a respectării drepturilor fundamentale ale femeilor, precizând, în special, dreptul la integritate fizică și la nediscriminare și respectarea angajamentelor internaționale ale statelor cu privire la combaterea violențelor împotriva femeilor.

Rapoartele vor face referire la:

- mecanismele instituționale și de alt tip de colectare a datelor calitative și cantitative privind ansamblul teritoriului și în toate mediile (cămine, locuri de muncă, instituții de învățământ, locuri în care se execută pedepse privative de libertate și alte instituții publice, etc.);
- statistici defalcate pe gen, vârstă și alți factori relevanți, precum și informații referitoare la difuzarea acestor statistici către principalii actori vizati și către public;
- cadrul legislativ, astfel cum este acesta identificat în demersurile prealabile, în special existența legilor și a practicilor discriminatorii.

Reprezentanții și trimișii speciali ai UE trebuie să ia în calcul drepturile femeilor și să includă informațiile aferente în rapoartele lor.

3.2.6. Promovarea drepturilor femeilor în instanțele internaționale:

În cadrul instanțelor internaționale, în special în sistemul Națiunilor Unite, UE va continua să promoveze, în mod activ, drepturile femeilor, în special prevenirea violențelor împotriva acestora. UE va veghea asupra unei bune coordonări cu toate instanțele Națiunilor Unite care promovează drepturile femeilor, asupra continuării activității într-un mod activ, precum și asupra emiterii de mesaje armonizate și coerente în aceste foruri, dând, astfel, sporind astfel influența și impactul acțiunii UE.

3.2.7. Cooperarea bilaterală și multilaterală:

Combaterea violențelor împotriva femeilor și fetelor va fi considerată o prioritate în cadrul cooperării bilaterale și multilaterale în favoarea apărării drepturilor omului, în colaborare cu societatea civilă, inclusiv în domeniul juridic și în cel al formării. Va fi acordată o atenție specială acestei colaborări în cadrul Inițiativei europene pentru democrație și drepturile omului, și, de asemenea, prin orice instrument financiar adecvat al Uniunii Europene și al statelor membre.

Această colaborare va viza, în special, susținerea de programe, în special ale societății civile, în jurul următoarelor axe prioritare:

3.2.7.1. Repararea, reabilitarea și accesul la îngrijiri:

- a) susținerea programelor care vizează promovarea și asigurarea accesului la justiție al victimelor violențelor, inclusiv prezența victimelor violenței la tribunal;
- b) susținerea accesului la serviciile de îngrijiri adecvate și gratuite, de sprijin psihologic, de asistență juridică, de adăpostire și de reinsertie a victimelor violențelor și a copiilor acestora, inclusiv prin campanii de informare publică cu privire la aceste servicii;
- c) Promovarea accesului și a drepturilor femeilor și fetelor la informații și la servicii de sănătate, în special în materie de sănătate sexuală și reproductivă, printre altele în scopul unei mai bune protecții împotriva infectării cu HIV, afirmând sprijinul UE față de punerea în aplicare deplină a Programului de acțiune de la Cairo adoptat la Conferința internațională privind populația și dezvoltarea (CIPD) din 1994 și a principalelor măsuri de urmărire a punerii în aplicare a Programului de acțiune al CIPD convenite la CIPD + 5, precum și pentru declarația și Programul de acțiune de la Copenhaga, platforma de acțiune de la Beijing și Obiectivele de dezvoltare ale mileniului;
- d) Susținerea programelor care promovează libertatea femeilor de a decide cu privire la chestiuni legate de sexualitatea lor fără a fi supuse niciunei forme de constrângere, discriminare sau violență;
- e) Susținerea programelor destinate categoriilor de femei care necesită o atenție particulară, dat fiind riscul sporit al acestora de a fi victime ale violenței.

3.2.7.2. Prevenirea violențelor:

- a) Promovarea și susținerea combaterii impunității în ceea ce privește violențele împotriva femeilor și fetelor;
- b) Susținerea educației în domeniul drepturilor fundamentale și al emancipării femeilor și fetelor;
- c) Susținerea de campanii, în special de sensibilizare și de comunicare, în domeniul egalității între sexe și al combaterii violențelor împotriva femeilor și fetelor prin eliminarea stereotipurilor legate de gen care contribuie la perpetuarea violenței împotriva femeilor și fetelor;
- d) Susținerea de programe destinate îmbunătățirii independenței economice a femeilor;
- e) Susținerea de cursuri de formare a agenților de poliție și a personalului din cadrul sistemului judiciar cu privire la violențele împotriva femeilor și fetelor, cauzele și consecințele acestora.

3.2.7.3. Consolidarea capacităților:

- a) Furnizarea de asistență pentru planurile naționale de acțiune destinate punerii în aplicare a recomandărilor comitetului CEDAW, inclusiv difuzarea sa internă;
- b) Furnizarea de asistență pentru instituirea de mecanisme coordonate eficiente de colectare a datelor cu privire la violențele împotriva femeilor și fetelor;
- c) Susținerea asociațiilor de femei și a apărătoarelor drepturilor omului și, în termeni mai generali, organizațiilor societății civile care luptă pentru combaterea violențelor împotriva femeilor;

- d) Asigurarea unei formări adecvate a tuturor profesioniștilor implicați în soluționarea cazurilor de violență împotriva femeilor, a cauzelor și consecințelor acestora (poliție, justiție, personalul din domeniul sănătății și al educației, mass-media);
- e) Susținerea programelor destinate consolidării capacității forțelor de poliție pentru a interveni în caz de violență, în special domestică, prin instituirea de protocoale de intervenție standardizate în conformitate cu rezoluția Organizației Națiunilor Unite cu privire la prevenirea crimelor și măsurile de procedură penală de eliminare a violenței împotriva femeilor;
- f) Susținerea înființării de servicii ale administrației centrale, descentralizate, care au drept scop îmbunătățirea statutului femeii;
- g) Furnizarea de asistență pentru planurile naționale de acțiune destinate punerii în aplicare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate.

3.3. Evaluare

Grupul de lucru pentru drepturile omului al Consiliului va evalua în mod periodic punerea în aplicare a liniilor directoare, în special pe baza rapoartelor șefilor de misiuni și după consultarea informală a societății civile. COHOM va informa periodic Consiliul cu privire la aplicarea liniilor directoare și va propune Consiliului ameliorări necesare aplicării liniilor directoare.

Introducere în chestiunea violenței împotriva femeilor, formele, cauzele și consecințele acestora

Violențele împotriva femeilor și fetelor, sub toate formele lor, sunt un adevărat flagel. Datele disponibile dovedesc existența unui fenomen mondial și sistemic. Formele și manifestărilor acestor violențe sunt multiple, interdependente și diferă în funcție de contextul social, economic, cultural și politic al societăților.

Violența împotriva femeilor și fetelor acoperă în general, dar fără a se limita la, forme de violență fizică, sexuală și psihologică) exercitate în cadrul familiei (incluzând și selecția prenatală, în funcție de sexul fătului, cu excepția cazurilor de necesitate medicală); neglijența sistematică a fetițelor; căsătoriile forțate; căsătoriile precoce; violența exercitată de parteneri și foști soți; atacuri cu acid; violența legată de dotă și violența, crimele și sinuciderile forțate efectuate în numele onoarei; bătăi; abuzuri sexuale la care sunt supuși copiii de sex feminin acasă, printre care incestul; violul între partenerii obișnuiți sau care locuiesc împreună; mutilările sexuale feminine și alte practici tradiționale care afectează femeile; b) exercitate în cadrul societății (inclusiv violul); abuzurile sexuale; hărțuirea sexuală și orice formă de hărțuire legată de sexul victimei; intimidarea la locul de muncă, în instituțiile de învățământ și în alte locuri; proxenetismul și exploatarea prostituției altora; formele moderne de sclavagism; uciderea femeilor (femicid); violența împotriva femeilor și a fetelor în situații de conflict și de post-conflict; traficul de femei și de fete în scopul exploatarei sexuale și pentru orice alte forme de exploatare); c) Violențele împotriva femeilor acoperă ansamblul actelor enumerate anterior care sunt fie comise, fie tolerate de către stat.

În acest sens, trebuie subliniat că, după cum admite Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite în studiul său aprofundat, violența împotriva femeilor este, de cele mai multe ori, o acțiune a unor persoane private și implică numeroase persoane și entități, acest factor neexonerând în niciun fel statele de obligația ce le revine de a acționa, astfel cum este enunțată în recomandarea 19 a Comitetului pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare la adresa femeilor.

Există anumiți factori care fac victimele să fie și mai vulnerabile ca rezultat al discriminărilor multiple la care sunt supuse, legate pe de o parte de sex și, pe de altă parte, de apartenența acestora la grupuri minoritare sau etnice distincte, de religia sau de limba acestora, de calitatea acestora de femei autohtone, femei emigrante, femei deplasate sau refugiate, femei care trăiesc în medii subdezvoltate sau în comunități rurale neevoluuate, femei instituționalizate sau încarcerate, femei handicapate sau purtătoare ale virusului HIV, lesbiene, bisexuale sau transsexuale, fete tinere, femei în vârstă sau văduve, precum și femei victime ale oricărei alte forme de discriminare. În fine, în cazul situațiilor de criză sau de conflict armat, recurgerea la viol, sclavagism, abuz sau exploatare sexuală reprezintă manifestările cele mai sistematice și mai generalizate de violență împotriva femeilor.

În afară de consecințele grave asupra sănătății fizice (în special prin creșterea considerabilă a riscului de infectare cu HIV) și mentale a victimelor, violențele împotriva femeilor determină, de asemenea, și repercusiuni sociale importante și costuri economice majore. La acestea se adaugă în special costul instabilității politice care rezultă în urma transmiterii intergeneraționale a violenței. Violența împotriva femeilor contribuie deci la o sărăcire individuală a acestora, precum și a familiilor, comunităților, societăților și țărilor. Din aceste motive, violența împotriva femeilor este un obstacol în calea dezvoltării.

Violențele împotriva femeilor și fetelor au anumite cauze structurale, în special raporturile de forță istoric inegale între bărbați și femei, fete și băieți, care caracterizează numeroase societăți. În plus, valorile cutumiare, tradiționale și religioase sunt invocate pentru a justifica violențele ale căror victime sunt femeile. Inegalitățile economice de care suferă femeile, precum și lipsa lor de independență reprezintă factori determinanți ai violențelor, în măsura în care se caracterizează prin reducerea capacității de acțiune și de luare a deciziilor a femeilor, precum și creșterea vulnerabilității acestora față de violențe.

Instabilitatea politică și conflictele armate sunt surse suplimentare de violență împotriva femeilor și fetelor. Chiar și după un război, climatul de violență se menține mult timp și în foarte multe țări care au trecut printr-un conflict armat, acceptarea sporită a violenței și a unei mari proliferări a armelor antrenează o creștere a violenței dincolo de conflict.

Este absolut necesar să se țină seama de aceste aspecte pentru a putea lupta eficient împotriva acestui flagel.

Cadrul juridic internațional și obligațiile statelor în materie de combatere a violenței împotriva femeilor

Comunitatea internațională s-a angajat să protejeze drepturile și demnitatea bărbaților și ale femeilor prin numeroase tratate și angajamente politice. S-au scurs 60 de ani de la proclamarea Declarației Universale a Drepturilor Omului, care afirmă clar că „toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi” și că fiecare „poate beneficia de toate drepturile și de toate libertățile proclamate în prezenta declarație, fără nicio deosebire, în special de sex”.

Comitetul pentru eliminarea discriminării față de femei (CEDAW), gardianul aplicării Convenției din 1979, a definit violențele împotriva femeilor drept o formă de discriminare în sensul convenției ca atare, ceea ce a dus la introducerea mai fermă a acestei chestiuni în programul de lucru al instituțiilor și mecanismelor de protecție a drepturilor omului.

Conferința mondială pentru drepturile omului de la Viena din 1993 a avut drept rezultat numirea de către Comisia ONU pentru drepturile omului, în 1994, a unui raportor special pentru violența împotriva femeilor și a permis adoptarea în același an a Declarației privind eliminarea violenței împotriva femeilor de către Adunarea Generală. Conferința mondială a reafirmat universalitatea și indivizibilitatea drepturilor omului.

Această declarație enunță o serie de măsuri pe care statele trebuie să le ia pentru a combate și elimina acest tip de violență. *Ea solicită în special statelor să condamne violența împotriva femeilor și să se abțină să invoce orice fel de cutumă, tradiție sau considerent religios de orice fel pentru a se sustrage de la obligația de eliminare a acesteia.*

Platforma de la Beijing adoptată în 1995 a primit sprijinul a 189 de țări cu ocazia conferinței istorice a ONU cu privire la situația femeii în lume. Această platformă definește 12 domenii care au nevoie de îmbunătățire, printre care se numără și combaterea violențelor împotriva femeilor. Aceste aspecte au fost examinate cu ocazia conferinței organizate în 2005 la New York, cu ocazie celei de a zecea aniversări a platformei. Sprijinul Uniunii cu privire la platforma de acțiune de la Beijing a fost exprimat la cel mai înalt nivel de șefii de guvern cu ocazia summit-ului de la Madrid din decembrie 1995.

Din 1999, Consiliul Uniunii Europene a adoptat - în fiecare an - concluzii cu privire la indicatorii și criteriile de referință, asigurând astfel o monitorizare mai precisă și mai structurată. *În 2002 au fost elaborați o serie de indicatori cantitativi și calitativi cu privire la violențele împotriva femeilor.*

Revizuirea la cinci ani a Platformei de acțiune de la Beijing (Beijing +5) solicită guvernelor să ia măsurile adecvate de eliminare a violenței și a discriminării față de femei comise de orice fel de persoană, organizație sau întreprindere, *și să trateze orice formă de violență împotriva femeilor și fetelor drept infracțiune.*

Rezoluția 61/143 (2006) a Adunării generale cu privire la intensificarea acțiunilor întreprinse în vederea eliminării tuturor formelor de violență împotriva femeilor, adoptată prin consens, reafirmă toate angajamentele internaționale ale statelor, printre care și *obligația de a promova și apăra toate drepturile omului și libertățile fundamentale ale femeilor și fetelor și de a exercita diligențele cuvenite în vederea prevenirii și investigării actelor de violență și pedepsirii autorilor acestora și protejării victimelor și că orice nerespectare a acestei obligații reprezintă o încălcare a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ale femeilor și ale fetelor sau face imposibilă exercitarea acestora.*

Rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU 1325 (2000) și 1820 (2008) enunță angajamentele comunității internaționale privind combaterea violențelor împotriva femeilor în situații de conflict armat. Rezoluția 1820 afirmă legătura între menținerea păcii și securității internaționale și lupta împotriva violențelor sexuale la care sunt supuse femeile în situații de conflict. Rezoluția 1820 (2000), care reia dispozițiile *articolului 7 din statutul de la Roma de înființare a CPI*, reamintește statelor în special „*că violul și alte forme de violență sexuală pot constitui o crimă de război, o crimă împotriva umanității sau un element component al genocidului, subliniază că este necesar să se excludă crimele de violență sexuală din măsurile de amnistiere întreprinse în cadrul procesului de soluționare a conflictelor [...]*”.

Rezoluția 2005/2215 a Parlamentului European cu privire la situația femeilor în conflictele armate și rolul acestora în reconstrucție și procesele democratice în situațiile de post-conflict, care oferă un cadru general de acțiune a UE în ce privește femeile în conflictele armate și în special violențele îndreptate împotriva lor.

Violența împotriva femeilor a făcut obiectul a numeroase inițiative, în special ale Consiliului Europei și ale OSCE, organizații în cadrul cărora UE joacă un rol foarte important. Această rezoluție a Parlamentului European din 2005 prezintă acțiunile concrete, demersurile și măsurile care trebuie luate pentru a putea lupta în mod eficient împotriva acestui flagel.

Prezentele linii directoare transpun aceste obligații în cadrul UE. Prin aceasta, liniile directoare vin să consolideze dispozitivul european de protecție a drepturilor femeilor și de promovare a egalității între femei și bărbați în relațiile externe, astfel cum este definit în foaia de parcurs privind egalitatea între femei și bărbați, în comunicarea Comisiei din 2007 privind egalitatea între femei și bărbați și emanciparea femeilor în cooperarea pentru dezvoltare, precum și în concluziile aferente ale Consiliului sau în alte linii directoare privind drepturile omului, adoptate în cadrul politicii externe și de securitate comune (PESC) a UE.